

Motion till riksdagen 2007/08: MJ459

av Anna Bergkvist (m)

Markavsättningar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om markavsättningar.

Det man äger vårdar man

Det man äger vårdar man. Därför är värnandet av äganderätten viktigt för fortsatt utveckling, för ekonomin och för långsiktig trygghet. Eget ägande ger också möjlighet att ta annan hänsyn än den strikt ekonomiska. Många familjer har i generationer vårdat och värnat sina marker och skapat det naturlandskap som vi så högt aktar i Sverige.

I årets budget aviserade regeringen minskade anslag för att skydda skog. Regeringen föreslår att anslaget för biologisk mångfald sänks med 50 miljoner kronor 2008, 200 miljoner kronor 2009 och 200 miljoner kronor 2010. Genom att sänka anslagsnivån avser regeringen tvinga fram nya vägar för hur miljömålet kan uppfyllas, bl.a. genom att i ökad utsträckning bekräfta och tillvarata markägarens kunskap och engagemang. Samtidigt har Skogsstyrelsen aviserat att den anser att vi bör avsätta ännu mer skog för miljömålet Levande skogar.

Miljö kvalitetsmålet Levande skogar, som innebär att 900 000 hektar skog ska skyddas på olika sätt fram till 2010 ligger fast men det är samtidigt viktigt att satsa på ökad skogsproduktion. Detta främst med tanke på framtidens kraftigt ökade behov av skogsråvara. Men också för att en anpassad skogsskötsel innebär att det skapas naturvärden och därmed är viktig för miljön. Aktiv skogsskötsel leder även till att mer koldioxid binds upp av skogen och minskar utsläppen till atmosfären.

Att staten i många fall väljer att köpa eller lösa in enskildas mark istället för att ingå skötselavtal är kontraproduktivt. Att staten äger marken är varken ett självändamål eller en förutsättning för områdesskyddet. Snarare är det

Fel! Okänt namn på

tvärtom. Frivilliga avsättningar och skötselavtal istället för tvångsinlösning är mer försvarbart både rent ekonomiskt och principiellt. Paradoxalt nog är det inte ovanligt att på grund av att ett visst område har vårdats väl av någon enskild så har det blivit särskilt skyddsvärt. Signalen blir att om någon sköter sin mark ökar risken för att staten ska beslagta marken. Det ger fel signaler och skapar en konflikt mellan stat och markägare helt i onödan.

Frivilliga lösningar framför tvång

Jag anser att markinlösen är fel väg att vandra. I första hand bör istället skötselkontrakt som följer en uppgjord skötselplan upprättas mellan nuvarande markägare och staten. På så vis kan ägaren fortsatt sköta marken mot en rimlig ersättning. Frivilliga lösningar är givetvis alltid att föredra framför tvång. Genom att frånta någon hans eller hennes mark minskar också engagemanget för fortsatt skötsel. Statens skötsel av är sällan lika bra som när enskilda sköter om sin egen mark. En annan aspekt som talar för att det är bättre om skötselarbetet utförs av enskilda markägare och entreprenörer på lokal och regional nivå är att naturvården därmed bidrar till lokal och regional utveckling.

När skyddsvärdet motiverar en ägarövergång till staten ska ägaren om denne så önskar erbjudas ersättningsmark. Så länge som Sveaskog är statligt kan dess markinnehav med fördel användas som bytesmark där så är lämpligt. I annat fall ska markägaren ersättas marknadsmässigt. Jag skulle vilja se en förstärkning av äganderätten på detta område. Ändringen av grundlagsskyddet som genomfördes 1995 omfattade inte rätten till full ersättning när äganderätten inskränks på grund av ”angelägna allmänna intressen”. I våra nordiska grannländer finns denna rätt inskriven i grundlagen, vilket innebär att Sverige idag har det svagaste ägandeskyddet i Norden.

Inga fler ”döda områden”

Att bevara en miljö behöver inte innebära att den inte kan nyttjas. Det får inte genom t.ex. reservatsbildningar läggas en ”död hand” över områden. För att landsbygdens miljöer ska nå en hållbar utveckling måste den ekonomiska, miljömässiga och den sociala utvecklingen vägas mot varandra. Efter stormarna Gudrun och Per har stora områden i Småland drabbats av denna döda hand. Områden som staten fogar över har inte röjts upp och är i många fall till och med omöjliga att beträda. För människor boende i området är detta en djup tragedi då det kanske handlar om att markägaren tidigare tillhandahållit områdets bästa badplats och att den nu inte längre går att använda. Ett annat exempel på när reservatsbildningar bidrar till att markägare och invånare runtomkring drabbas hårt är ”barkborreepidemin”. På grund av att staten inte röjde upp stora reservatsområden efter Gudrun och Per skapades barnkamrar för barkborren. Trots att markägarna kämpade hårt med att röja upp sin egen

Fel! Okänt namn på

mark och strida mot barkborren med olika slags fällor drabbades många ändå av svåra angrepp på grund av att barkborren tilläts härja "fritt" och sprida sig från statens mark. Staten har här ett ansvar att se till att statlig skötsel eller snarare bristen av statlig skötsel inte går ut över andra markägare. Om så sker skall markägaren ersättas fullt ut för de skador som uppstått.

Framtida avsättningar av mark för naturvårdsändamål

Det mål som nu ligger fast på 900 000 hektar för avsättningar av mark för naturvårdsändamål har accepterats av de flesta parter. Det är viktigt att ytterligare avsättningar av mark görs. Det är av stor vikt att staten har en kontinuerlig dialog angående naturvård med medborgarna. Samråd, tidig information och markägarens medverkan behöver utvecklas och förbättras. Det gäller att i ökad utsträckning bekräfta och tillvarata markägarens kunskap och engagemang. Om vi ska lyckas uppnå de mål som finns uppställda samt vårda den biologiska mångfalden är det viktigt att vi jobbar med markägarna och människorna i de berörda områdena, inte mot dem.

Stockholm den 2 oktober 2007

Anna Bergkvist (m)